УДК 37.091.12:159.9 – 051

Валентина Волошина
ORCID iD 0000-0002-4372-5824

доктор психологічних наук, доцент,
кафедра теоретичної та консультативної психології,
факультет психології НПУ імені М. П. Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, 01601 Київ, Україна,
Voloshyna-V@bigmir.net

АКСІОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті презентовано результати теоретико-емпіричне вивчення специфіки професійної підготовки майбутніх психологів та розкрито сутність аксіологічної моделі цього процесу у закладі вищої освіти. Головною метою професійної підготовки майбутніх фахівців є спрямованість на осмислення соціально-нормативних, особистісних, професійних цінностей та розвиток їх ціннісної самосвідомості загалом. Реалізація цієї мети в межах вищої професійної освіти, зокрема в галузі психологічної підготовки майбутніх фахівців, потребує розробки та впровадження інноваційних психологічних технологій з розвитку в них стійких інтегрованих особистісно-професійних компетентностей. Вибір студентом як спеціальності так і спеціалізації має здійснюватись на основі усвідомлення ціннісності особистісного «Я» як психолога і впевненості у власному бажанні й спроможності надавати психологічну допомогу Іншому. З огляду на зазначене, нами розроблено і впроваджено аксіологічну модель професійної підготовки майбутніх психологів, метою якої є формування в них інтеграла професійної цінності та підвищення якості їх фаховості у відповідності зі структурою цінностей, особистісних якостей та здібностей.

***Ключові слова**: аксіологічна модель; інтеграл професійної цінності; майбутній психолог; професійні цінності; професійна підготовка; психотехнології.*

Вступ. Сучасний технологічний вимір стимулює суспільство до реалізації проектів, які за найменших соціально-економічних витрат дозволяли б досягнути мети з максимальною ефективністю та функціональністю, дотично реалізуючи якомога більше проміжних цілей. Аксіологічна модель формування інтеграла професійної цінності майбутнього психолога саме і є таким проектом, втілення якого підвищить ефективність професійної підготовки студента, скорочуючи термін часу між оволодінням професійними цінностями та отриманням задоволення від успішного пред'явлення суспільству своїх можливостей і задумів у практичній діяльності.

Мета статті полягає в презентації змістової сутності аксіологічної моделі професійної підготовки майбутніх психологів.

Результати досліджень. Ефективність психологічних технологій аксіологічної моделі професійної підготовки майбутніх психологів чітко окреслюється загальноприйнятими нормами і вимогами, які визначають успішність впровадження технологічного процесу з досягнення мети, а саме, відповідає п'яти основним оцінкам європейських стандартів результативності проекту за методикою **«SMART»** (від англ. *self-monitoring, analysis and reporting technology* – технологія самоконтролю, аналізу і звітності), зокрема: **«specific»** (конкретність) – технології спрямовані на досягнення конкретного результату – оформлення інтеграла професійної цінності майбутнього психолога; **«measurable»** (вимірюваність) – ключовим показником їх ефективності слугує рівень сформованості домінантних цінностей інтеграла професійної цінності (*в подальшому* ІПЦ) майбутнього психолога, до яких належать аутоціннісність «– психолог», профціннісність «Я – тренер», «Я – консультант»,

© Волошина Валентина, 2018

«Я – соціальний психолог» тощо та афіліаційнісність «Я – Інший, Інший – Я»; **«achievable»** (досяжність) – розгортання технології в часі та поетапність реалізації їх алгоритму забезпечує реалістичність і досяжність результату, яким виступає ІПЦ майбутнього психолога; **«relevant»** (актуальність) – успішність реалізації технологій і досягнення високого рівня сформованості ІПЦ знаходиться у зоні відповідальності як самого майбутнього психолога, так і викладачів, які супроводжують цей процес; **«time-bounded»** (конкретність у часі) – психологічні технології професійної підготовки, результатом яких виступає ІПЦ майбутнього психолога впроваджуються у п'ять етапів, які співвідносяться із періодом його навчання у ВНЗ. Водночас кожен етап професійного становлення майбутнього фахівця завершується досягненням конкретної мети, а також розширенням його аксіологічної самосвідомості.

Ключовим поняттям ціннісно-особистісної методології психотехнологій аксіологічної моделі професійної підготовки майбутнього психолога є формування його домінантних цінностей інтеграла професійної цінності. Результатом реалізації психологічних технологій майбутнього психолога має стати оформлений інтеграл професійної цінності, який включає домінантні цінності особистісної, професійної та соціальної аксіосфер. Домінантними є ті цінності, котрі на певному проміжку часу стають смислотворчими одиницями аксіологічної свідомості особистості, регулюють і спрямовують її світосприйняття, вибудовують моделі її вчинків, поведінки, діяльності і життєтворчості в цілому. Такими домінантними цінностями мають стати «Я–психолог», відповідно до спеціалізації – «Я – консультант», «Я – тренер», «Я – соціальний психолог» та «Я – Інший, Інший – Я».

Впровадження психотехнологій аксіологічної моделі підготовки майбутніх психологів здійснювалось на основі ціннісно-особистісного підходу та його наукових положень. Втіленню психологічних технологій розвитку ІПЦ майбутнього психолога відповідали такі соціально-психологічні умови професійної підготовки: *загально-теоретичні* – навчально-тематичні плани, комплекси нормативних та варіативних програм, теоретичні фундаментальні дисципліни з психології, прикладні дисципліни та спецкурси за спеціалізацією; *психологічна практика* – пасивна, активна та супервізія; *самостійна діяльність студентів* – участь у конференціях, симпозіумах, семінарах, консультаціях, тренінгах, психологічних і волонтерських проектах, тижнях психології тощо.

Етапність проекту проілюстрована нами за допомогою діаграми Г. Ганта, яка побудована у відповідності до календарного плану реалізації технологій та застосування конкретних психотехнік для розвитку інтеграла професійної цінності майбутніх психологів в процесі фахової підготовки у закладі вищої освіти (див. рис. 1).

	1	2	3	4	5
6					Інтеграл професійної цінності
5					
4				Аксіо-ідентичність	
3			Rc-Pc-Dc	Rc-Pc-Dc	
2		Rп-Рп-Dп вибір спеціалізації	Rп-Рп-Dп	Rп-Рп-Dп	
1	Ro-Po-Do	Ro-Po-Do	Ro-Po-Do	Ro-Po-Do	

Рис.1. **Діаграма реалізації психологічної технології формування інтегралу професійної цінності майбутнього психолога в процесі фахової підготовки у закладі вищої педагогічної освіти**

Умовні позначення: 1. Етап усвідомлення особистісних цінностей та ціннісних орієнтацій майбутнім психологом; 2. Етап усвідомлення нормативно заданих професійних цінностей та ціннісних орієнтацій майбутнім психологом; 3. Етап усвідомлення соціальних цінностей та ціннісних орієнтацій майбутнім психологом; 4. Етап синергії особистісних, професійних, соціальних цінностей та ціннісних орієнтацій майбутнім психологом; 5. Етап становлення домінантних цінностей у системі Я-концепції майбутнього психолога.

Специфіка реалізації аксіологічної моделі підготовки майбутніх психологів полягала в тому, що оволодіння професією розпочинається з вивчення студентом власної особистості, а цілеспрямований розвиток ціннісного розуміння, пізнання та дієвості вибудовує систему взаємодоповнюючих особистісних, професійних та соціальних модусів його самореалізації, якими є самоставлення, самоприйняття та самовизнання стосовно себе, професії та Іншого. Процес засвоєння майбутніми фахівцями змісту запропонованих нами психологічних технологій активізує ряд функцій: *спрямувальну,* котра надає йому можливість сконцентруватись на власній самосвідомості, зокрема, ціннісній; *пізнавальну*, за допомогою якої посилюється процес становлення особистісних якостей, професійних здібностей, власного світогляду та соціальних й моральних якостей, котрі в процесі інтегрування структурують цінності професії майбутнього психолога; *розвивальну*, на підставі якої трансформуються особистісні, професійні, соціальні якості у відповідні цінності; *мотиваційну,* спрямовану на реалізацію потреби в ідентифікації реального та ідеального професійного Я – образу з домінантними цінностями; *формувальну*, яка від початку до завершення професійної підготовки активує прямі й зворотні процеси взаємовпливу та ускладнення змісту конструктів аксіосфер ціннісної самосвідомості; *захоплювальну*, що протягом всієї фахової підготовки актуалізує мотиви ціннісного ставлення до професії, прийняття себе, як фахівця та визнання професії як покликання.

Особливості розгортання алгоритму психологічних технологій полягають як у зовнішньому, так і внутрішньому управлінні. Зовнішнє пов'язане зі спрямувальним, підтримувальним, допомагаючим, мотивуючим, захоплюваним та ін. впливами з боку викладачів ВНЗ, внутрішнє – із самостійною, автономною діяльністю майбутніх фахівців, як відповідальних суб'єктів процесу набуття фаховості. Крім того специфіка психологічних технологій виявляється ще й в активізації у майбутніх психологів губристичної мотивації відносно усвідомлення й осмислення себе, професії та Іншого як суб'єкта майбутньої професійної діяльності.

Виходячи з наших наукових положень, практична реалізація психологічних технологій підготовки майбутнього психолога включала систему управління трьома блоками: *предметно-практичним* (оволодіння психологічними дисциплінами та проходження всіх видів практики), *тренінго-консультативним* (участь у консультативній та тренінговій діяльності, майстер-класах, фестивалях та ін.) та *самостійною роботою студентів* (долучення до наукових і проектних досліджень, участь у семінарах, конференціях, форумах тощо).

Однією із ключових переваг аксіологічно-орієнтованої технології підготовки є те, що майбутній фахівець навчається діяти у відповідності до ціннісної і смислової значущості того, чого потребує реальна дійсність. Набувши в процесі професійної підготовки особистісного досвіду у визначенні аксіологічної змістової сутності проблеми чи ситуації, психолог-початківець без особливих труднощів у відповідності до власних спроможностей і домінантних цінностей, прагне визначити й вирішити проблему, обрати прикінцеву мету діяльності та засоби впливу на Іншого в ході професійного міжособистісного контакту.

Процесуальну сторону технології складали теоретико-практичні умови навчального процесу і самостійна робота студента згідно з принципами ціннісно-особистісного підходу. Результативна сторона, окрім засвоєних теоретичних знань, визначалася рівнем усвідомлення особистісних, професійних та соціальних цінностей, сформованістю аксіоідентичності та оформленням інтегралу професійної цінності майбутнього психолога.

Дотримання принципів ціннісно-особистісного підходу в навчальному процесі дозволило встановити ціннісно-смислові взаємозв'язки між теоретичними і практичними навчальними курсами. Наявність ціннісного смислу забарвлює в кардинально інші відтінки ставлення студента до складних теорій, активізуючи його пізнавальний інтерес і підвищуючи продуктивність засвоєння матеріалу. Довірливе співробітництво між суб'єктами технологій – викладачами та студентами стало ще одним джерелом ціннісного самовизначення останніх, їхньої аксіоідентичності, вмотивованості та активації побудови аксіологічних перспектив успішного професійного самоздійснення як кваліфікованих психологів.

Розроблені й впроваджені нами психотехніки розвитку ціннісного розуміння, пізнання та дієвості стосовно себе, професії та Іншого дозволили студенту безпосередньо усвідоми-

ти особистісну значущість, відчути специфіку професійної діяльності, ознайомитись із нормативно заданими професійними цінностями та вимогами суспільства до певного виду спеціалістів, підтвердити чи заперечити правильність свого особистісного вибору, утвердитись у необхідності подальшого професійного самовдосконалення тощо. На основі цього професійне навчання для особистості стає «життєтворчим проектом», у якому нові знання накладаються на минулий досвід, який, у свою чергу, підпадає під систему переоцінок, переосмислення, прийняття нових ціннісно-позиційних рішень тощо. За позитивної підтримки викладачів та у відповідності до індивідуально-особистісних спроможностей студент визначає аксіологічний контент процесу оволодіння знаннями. Усвідомлення цінності професії призводить до розуміння її як умови життєвого успіху, а суспільство розглядається як аксіологічна реальність особистісної й професійної самореалізації, де кожна особистість є його найвищою й неповторною цінністю.

Під час розробки навчальних програм та програм практики варто пам'ятати, що актуальність, доступність, науковість, значущість навчального матеріалу, дисципліни чи змісту практики залежить від стилю подачі інформації, наявного минулого досвіду виконавця та розставлених акцентів, на які студенту варто звернути увагу. Навчальна дисципліна завжди асоціюється з викладачем, який трансформує узагальнені позиції поколінь науковців, надаючи їм сучасного значення і суб'єктивності. Тому, окрім науково-методологічного змісту дисципліни, мети, завдань, умінь, навичок та компетенцій, необхідно визначати й ті ціннісні аспекти дисципліни, які активізуючи особистісну зацікавленість майбутнього психолога, стимулювали б його до самостійного пошуку аксіологічних смислів на ґрунті почутого й усвідомленого, породжували б потребу до формування ціннісного ставлення до власної особистості, професії, соціуму та значущого Іншого. Крім того, дисципліни мають визначати не лише значущі професійні компетенції, а й так звані м'які компетенції, які, на нашу думку, і виступають тими ціннісними орієнтаціями, які розкривають потенційні спроможності майбутнього психолога і в перспективі, при зміні соціально-професійних умов, можуть бути трансформовані в домінантні цінності.

Здійснений аналіз навчальних планів освітніх ступенів підготовки «Бакалавр» і «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» та програмного змісту навчальних дисциплін дозволив нам виокремити предметно-практичний блок навчальних курсів, які в своїй основі мають ціннісно-смислові аспекти життєдіяльності особистості й спроможні впродовж п'яти – шести років професійної підготовки актуалізувати аксіологічний зміст особистісної, професійної та соціальної аксіосфер майбутнього психолога, сприяючи об'єктивації, синергії й трансформації особистісних, професійних і соціальних якостей у цінності.

У циклі гуманітарної та соціально-економічної підготовки загальне ознайомлення з аксіологічним простором особистості варто здійснювати за посередництва таких навчальних дисциплін як: етика, естетика, економічна психологія, правознавство та релігієзнавство. У циклі природничо-наукової підготовки об'єктивації й синергії особистісних цінностей сприяють антропологія та акмеологія. Продовження цього процесу здійснюється у нормативній частині циклу професійної та практичної підготовки в межах навчальних дисциплін таких як: загальна психологія з практикумом, психологія розвитку та вікова психологія, соціальна психологія, психогенетика, консультативна психологія, психологія мотивації, вступ до спеціальності.

Об'єктивація, синергія та трансформації професійних цінностей майбутнього психолога здійснюються у межах варіативної частини циклу професійної та практичної підготовки за посередництва дисциплін за спеціалізаціями. Для психолога-консультанта такими дисциплінами слугують: «Психологія життєвих криз», «Сімейне консультування», «Індивідуальне консультування», «Тренінг комунікативних здібностей». Нами були розроблені й впроваджені навчальні курси «Психотехніка розвитку професійної ідентичності майбутнього психолога-консультанта» та «Психологія мотивації професійної діяльності психолога-консультанта». Для психолога-тренера – командотворення, групові методи психологічної допомоги, організаційні основи тренінгової діяльності, особистість тренера, методологічні основи тренінгу. Також для психологів-тренерів нами запропоновано навчальний курс «Психотехніка розвитку професійної ідентичності психолога-тренера» та «Психологія

мотивації професійної діяльності психолога-тренера».

Утвердження цінностей особистісної та соціальної аксіосфери варто здійснювати в процесі практично-семінарської роботи з практикумами із загальної та соціальної психології. До змісту практикумів були включені прийоми, методики, техніки, вирішення яких спрямовувало майбутнього психолога до осмислення самоставлення, губристичної мотивації, провідних цінностей та ін. (особистісна аксіосфера), а також до усвідомлення особливостей у прийнятті Інших, значущості соціальних конструктивних контактів, ціннісно-орієнтаційних установок стосовно оточуючих та ін. (соціальна аксіосфера). На засадах ціннісно-особистісного підходу нами розроблено та впроваджено навчально-методичні посібники «Загальна психологія. Практикум» та «Соціальна психологія. Практикум». Психологічні вправи та завдання зазначених практикумів дозволили студенту активізувати ціннісну рефлексію та опановувати одночасно дві професійні позиції: того, хто пізнає, і того, кого пізнають.

У процесі пасивної, активної та виробничої практики аксіопсихологічний контент реалізується в межах виконання завдань з вивчення специфіки розвитку системи цінностей особистості, порівняння ціннісно-смислових установок особистості, простеження динаміки змін в ієрархії системи цінностей та ціннісних орієнтацій, виявлення аксіологічного нормативного базису професійної діяльності, з'ясування аксіологічних пріоритетів практикуючих психологів та динаміки домінантних цінностей суспільства тощо.

Програма супервізорської практики забезпечувала майбутнім психологам можливості до саморегулювання та встановлення ціннісно-смислових логічних зв'язків між власними особистісними, професійними та соціальними домінантними цінностями інтеграла професійної цінності, а саме, тими ціннісними пріоритетами, на основі яких в подальшому буде побудована їх практична професійна діяльність, а також визначення аксіологічного простору свого перспективного особистісного зростання та професійного самовдосконалення.

Ключовим завданням тренінгово-консультативного блоку технології є створення умов для особистісного, професійного та соціального самовизначення студентів, інтеграції та синергії їх когнітивних, комунікативних, мотиваційно-поведінкових знань, переоцінки минулого досвіду, об'єктивації потенційних можливостей і здібностей та їх практичного співвіднесення з вимогами професії, обрання спеціалізації на основі власних можливостей і практичного досвіду. Якщо на перших трьох етапах професійної підготовки такі інноваційні форми професійної підготовки можуть виконувати організаційну, орієнтувальну, спрямувальну, підтримувальну функції, то на четвертому і п'ятому етапах вони виконують контрольно-оцінну функцію стосовно знань і сформованих компетенцій та підтримувальну й спрямувально-стверджувальну – стосовно тих трансформацій, які відбуваються (на рівні ціннісної самосвідомості) в процесі ціннісної ідентифікації та саморегуляції на етапі утвердження аксіоідентичності та домінантних цінностей інтеграла професійної цінності майбутнього психолога.

Тренінги та індивідуальне консультування виступають однією із інноваційних форм процесу сучасної професійної підготовки. У ході психологічного тренінгу студент-психолог мав можливість самостійно дозувати кількість інформації, яку спроможний осягнути, усвідомити індивідуальні відмінності й трансформаційні зміни, які відбуваються у сприйнятті себе й оточуючої дійсності, навчитися керувати і контролювати свій особистісний розвиток, ставити мету й знаходити мотивацію в її досягненні, вирішувати проблеми минулого та приймати рішення стосовно власного майбутнього тощо. Відчути на безпосередньому досвіді відмінності спеціалізацій «Психологічне консультування» та «Психологія тренінгової діяльності» й визначитись у їх відповідності власним здібностям.

Відвідуючи індивідуальні психологічні консультації, студент-психолог отримував підтримку й супровід у складних життєвих чи адаптаційних ситуаціях, мав можливість додатково відпрацювати систему особистісних цінностей, які потребують уточнення чи утвердження, зорієнтуватись у тому, наскільки спеціалізація «психолог-консультант» відповідає уявленням про професійне майбутнє та переконатись у її дієвості при вирішенні психологічних проблем. Безпосередня участь в психологічному консультуванні в рольовій позиції клієнта сприяла формуванню чітких

уявлень про відповідність власних здібностей вимогам цієї спеціалізації.

Стосовно підтримки майбутнього психолога в процесі вибору професійної спеціалізації нами впроваджено професійно-орієнтаційне тестування, за допомогою якого визначаються схильності студента до однієї зі спеціалізацій (психолога-тренера, психолога-консультанта, соціального психолога). З пропедевтичною метою опитування здійснювалося на початку технології «Осмислення професійних цінностей та здійснення особистісного вибору спеціалізації майбутнім психологом». Результати виявлених схильностей повідомлялися студентам і узгоджувалися з їхніми уподобаннями. При наявності розбіжностей між результатами тестування і особистісними виборами студенту пропонувалися додаткові індивідуальні консультації чи тренінги з метою розвитку необхідних здібностей й уточнення вибору спеціалізації.

Самостійна робота студентів передбачала не лише ознайомлення з науковою класичною та сучасною психологічною літературою, а й активне входження у професійне ментальне середовище через безпосередню участь у Всеукраїнських та Міжнародних наукових конференціях, ворк-шопах, європейських науково-дослідних форумах тощо. У процесі поетапної реалізації аксіологічної моделі підготовки майбутніх психологів, з метою активізації самостійної роботи студентів, нами були впроваджені ряд освітньо-розвивальних заходів, зокрема: «Тиждень психології», майстер-класи, методологічні семінари, коуч-практики провідних науковців-практиків різних психологічних напрямів, фестивалі психологічного консультування та психотерапії, конкурсні роботи серед студентів, проблемних груп, студентські наукові конференції, запроваджено інтернет-спілкування на сторінках сайту психологічної школи «Розвиток моральної та ціннісної самосвідомості особистості» тощо.

Висновки. Таким чином, впровадження аксіологічної моделі підготовки майбутніх психологів у закладі вищої освіти дозволило організувати на новому аксіологічно-орієнтованому рівні процес розвитку ціннісної самосвідомості майбутніх фахівців та модусів їх самореалізації в майбутній професійній діяльності. За результатами впровадження психотехнологій аксіологічної моделі нами простежено тенденцію до утвердження домінантних цінностей особистісної, професійної, соціальної аксіосфер, розвитку аксіоідентичності та динаміку формування інтеграла професійної цінності майбутніх психологів. Саме поетапне впровадження психотехнологій з дотриманням логіки формування ціннісної самосвідомості особистості дозволило підвищити схильність майбутніх психологів до самопізнання й самоаналізу, активізувати їх самоінтерес та самоповагу, посилити усвідомленість цінності професії психолога як діяльності допомагаючого типу, зорієнтувати у виборі професійної спеціалізації у відповідності до професійних здібностей, інтенсифікувати потребу до розуміння й прийняти цінності Іншого як суб'єкта професійної взаємодії.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в удосконаленні психологічних технологій аксіологічної моделі та методологічному обґрунтуванні професійної підготовки в закладі вищої освіти майбутніх психологів за розширеним спектром спеціалізацій, зокрема, «психологів тренінгової діяльності», «сімейних психологів», «психологів-реабілітологів», «політичних психологів», «юридичних психологів» з метою активізації механізмів розвитку структурних компонентів їх інтеграла професійної цінності у відповідності до специфіки і вимог спеціалізації.

Література

Волошина В. В. Психологічні технології підготовки майбутніх психологів. Монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2015. 391 с.

Пеша А. В., Коропец О. А. Подходы к оценке эффективности тренингового воздействия в отечественных и зарубежных исследованиях. *Психология и Психотехника*. 2017. № 3. С. 44–52. doi: 10.7256/2454-0722.2017.3.23746.

Селиванов В. В., Селиванова Л. Н. Модель системы непрерывного психологического образования. *Непрерывное образование: XXI век*. 2014. Выпуск 1 (5). С. 3–11. doi: 10.15393/j5.art.2014.2242.

Ценностный мир современного человека: Беларусь и ее соседи в международных проектах по изучению ценностей / Д. Г. Ротман и др. Минск: БГУ, 2013. URL: http://elib.bsu.by/handle/123456789/97055 (дата звернення 15.01.2018).

References

Voloshyna, V. V. (2015). *Psykholohichni tekhnolohii pidhotovky maibutnikh psykholohiv. Monohrafiia [Psychological technologies for the training of future psychologists. Monograph].* Vinnytsia, Ukraine: TOV «Nilan – LTD» (ukr).

Pesha, A. V., Koropec, O. A. (2017). Podhody k ocenke effektivnosti treningovogo vozdejstvija v otechestvennyh i zarubezhnyh issledovanijah [Approaches to assessing the effectiveness of training impact in domestic and foreign research]. *Psihologija i Psihotehnika, 3, 44–52.* doi: 10.7256/2454-0722.2017.3.23746 (rus).

Selivanov, V. V., Selivanova, L. N. (2014). Model sistemy nepreryvnogo psihologicheskogo obrazovanija [The model of the system of continuous psychological education]. *Nepreryvnoe obrazovanie: XXI vek,* 1, 3–11. doi: 10.15393/j5.art.2014.2242 (rus).

Rotman, D. G., Danilov, A. N., Bulynko, D. M., Vodneva, A. K., Filinskaja, L. V., Kuleshov, A. A., … Danilova, E. A. (2013). *Cennostnyj mir sovremennogo cheloveka: Belarus' i ee sosedi v mezhdunarodnyh proektah po izucheniju cennostej [The Value World of Modern Man: Belarus and Its Neighbors in International Projects on the Study of Values]*. Minsk, Belarus: BGU. Retrieved from http://elib.bsu.by/handle (rus).

АКСИОЛОГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ СОВРЕМЕННОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПСИХОЛОГОВ

Волошина Валентина, доктор психологических наук, доцент,
кафедра теоретической и консультативной психологии, факультет психологии,
Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова,
ул. Пирогова, 9, 01601 Киев, Украина, v.v.voloshyna@npu.edu.ua

В статье представлены результаты теоретико-эмпирического исследования специфики профессиональной подготовки будущих психологов и раскрыта сущность аксиологической модели этого процесса в высшем учебном заведении. Главной целью профессиональной подготовки будущих специалистов является направленность на осмысление социально-нормативных, личностных, профессиональных ценностей и развитие их ценностного самосознания в целом. Реализация этой цели в пределах высшего профессионального образования, в частности в области психологической подготовки будущих специалистов, требует разработки и внедрения инновационных психологических технологий по развитию в них устойчивых интегрированных личностно-профессиональных компетенций. Выбор студентом специальности и специализации должен осуществляться на основе осознания ценностности личностного «Я» как психолога и уверенности в собственном желании и способности оказывать психологическую помощь другому. Учитывая сказанное, нами разработана и внедрена аксиологическая модель профессиональной подготовки будущих психологов, целью которой является формирования в них интеграла профессиональной ценности и усовершенствования профессиональных навыков в соответствии со структурой ценностей, личностных качеств и способностей.

Ключевые слова: *аксиологическая модель; будущий психолог; интеграл профессиональной ценности; профессиональная подготовка; профессиональные ценности; психотехнологии.*

AXIOLOGICAL MODEL OF MODERN PROFESSINAL PREPARATION FOR FUTURE PSYCHOLOGISTS

Voloshyna Valentyna, Doctor of Sciences (Psychology), Associate Professor
of the Department of Theoretical and Advisory Psychology, Faculty of Psychology,
National Pedagogical Dragomanov University, 9 Pirogov Str., 01601 Kiev, Ukraine,
v.v.voloshyna@npu.edu.ua

The article presents the results of the theoretical and empirical study of the peculiarities of the professional training of future psychologists and discloses the essence of the axiological model of this process in a higher educational institution. The main goal of professional training of future specialists is to understand social-normative, personal, professional values and development of their value consciousness in general. Realization of this goal in the framework of higher professional education, in particular in the field of psychological training of future specialists, requires the development and implementation of innovative psychological technologies for the development of stable integrated personal and professional competences in them. The choice of specialization should be realized on the basis of the student's realization of the value of the personality of the «I» as a psychologist and, most of all, the belief in his own will and the possibility to provide psychological help to others. Under the condition of realization of its own system of values, understanding of possibilities, desires and opportunities, such a choice of person does not create difficulties for the future specialist, refreshes the feeling of integrative integrity, self-esteem and self-sufficiency. Difficulties are created as a result of the personal uncertainty of axiology, with an indefinite state of identity, a low level of self-interest and self-understanding, an external explanation of the student's professional activity, etc. By choosing a specialization, the student forms the prospects of the axiology of professional identity, she gives a dominant position, precisely the exact professional values that most represent his personality feelings in professional activity. Taking into account the above, we have developed and implemented an axiological model for the training of future psychologists whose goal is to form an integral professional value in them and to increase their quality in accordance with the structure of values, personal qualities and abilities.

Key words: *axiological model; future psychologist; integral of professional value; psychological technology; professional training; professional values.*

Стаття надійшла до редакції 26.01.2018
Прийнято до друку 27.09.2018